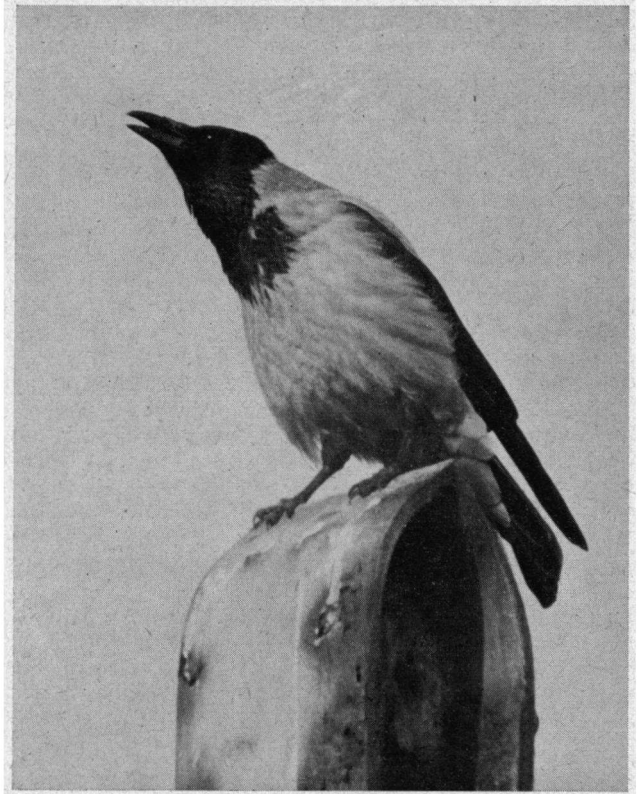

De Flevo in

Door Piet Munsterman, Frits van Daalen en Hans Schouten

Vaste bezoeker van
de Flevopolders:
de Bonte Kraal
Foto:
Piet Munsterman

Hoewel de lucht grijs was, het motregende en de weersvoorspellingen somber waren, besloten we de zaterdag (22 dec. '73) vóór de kerst (het kon toen nog) toch maar te gaan Flevoën. We kozen de Flevopolders omdat er naar we gehoord hadden Zeearenden foerageerden en het was jaren geleden dat we er eentje boven de Hoge Veluwe zagen cirkelen. Om ons steentje bij te dragen voor de avifauna van Nederland zouden we het aantal stootvogels dat we zagen noteren.

Zodra we de brug voorbij Muiderberg over het Gooimeer over waren, zagen we de eerste Torenvalk al op een paaltje zitten. Als we wat zachter gaan rijden, wiekt hij snel en stijlvol omhoog om een ietsje verder in de lucht balancerend de situatie in ogenschouw te nemen. Het was de eerste van in totaal 44 Torenvalken die we zagen op onze 120 km lange tocht door Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, dus 1 op 2,7 km. Op landbouwwerktuigen, in boompjes, op verkeersborden, strobalen, overal verspreid troffen we ze aan; ieder in zijn eigen jachtterrein.

Wat ons opviel was dat er veel meer in wijfjeskleed waren dan in mannetjeskleed, ongetwijfeld doordat de jonge mannetjes nog het jeugdkleed dragen. Aan de kant van het IJsselmeer — we sloegen de weg naar Lelystad in — lagen grote aantallen Meerkoeten, Tafel- en Kuifeenden,

terwijl we de hoeveelheid Brilduikers, zaagbekken en Nonnetjes aan de matige kant vonden, dit misschien omdat het nog niet erg winterde. Opeens schoot er een Smelleken met prooi, met korte gedrongen vleugels uit de kant. Snel verdween deze behendige stootvogel het rietmoeras in. Een ander exemplaar, dat we 's ochtends zagen, zat zich te wassen in een plas op de weg. Omdat we toch aan het tellen waren, namen we de naar onze mening erg veel voorkomende Bonte Kraai er ook bij. Overall waar een concentratie van deze wintergasten zich voordeed lag wel ergens een rest van een doodgereden Fazant of meeuw. We stopten bij een prachtige lichtgetekende Buizerd die ons langs de weg aan zat te kijken. Helaas niet voor lang. Even een eindje doorgereden en ja hoor 'ome Buis' keerde al gauw terug naar zijn 'stekkie'. Toen een andere vogelaar ('Wees wijs met de Waddenzee-auto') stopte, vond de Buizerd (we telden er drie) het genoeg en met een paar krachtige slagen ging hij er nu definitief vandoor.

Het aantal Bonte Kraaien, dat vaak in groepen (14, 12, 9, 8, 2 x 6, 6 x 5, en 3 x 4) opereerden, bedroeg 135 stuks (1 Bonte Kraai op 0.9 km). Al gauw konden we de eerste Blauwe Kiekendief noteren, die boven een plasje aan de rechterkant zeilde. Onder de 12 stuks (1 op 10 km) tegenover maar 1 Bruine Kiekendief, waren drie prachtig blauwgrijze mannetjes. Voordat we aan de Knardijk kwamen ontdekten we in de boompjes langs de rand van de polder een Klapekster. Van de befaamde tamheid viel niets te bemerken. Aan dezelfde kant, zo'n 5 km verderop, zat een tweede exemplaar, terwijl een derde zich midden in de polder bevond. Nu is drie Klapeksters op 120 km wel een teken dat de polders

Purperreiger in winterkleed. Zuidelijk Flevo-land. 15 dec. 1973
Foto: Piet Munsterman

aantrekkingskracht voor deze soort hebben. (Het is de moeite waard bij waargenomen Klapeteksters eens te kijken of men te maken heeft met exemplaren met één of twee vleugelspiegels.— red.).

De kerstkrans was nog lang niet op. Via de Knardijk overvliegende ganzen linksaf de Vogelweg, met aangelegde percelen bos, in. Fazanten en Patrijzen, grote groepen Kepen, Sneeuwgorzen, Fraters en Kramsvogels, een Roek en natuurlijk de Torenvalken stoffeerden deze weg. Dan recht-af langs de Larservaart om bij de Gooise Vaart weer rechtsaf richting Knardijk te gaan. In deze vaart lagen 25 Knobbelzwanen met een flink aantal meer donkergekleurde jongen (stam- of wintergasten?). Naast de vaart, aan de overkant, stond een familie Wilde Zwanen (1 volwassen vogel met 4 in jeugdkleed), die statig het bouwland inliep toen we wat al te veel nieuwsgierigheid aan de dag legden. Iets verderop, tegen de Knardijk aan in een wintergraanperceel, stonden nog 47 Wilde Zwanen, waaronder maar 5 juvenielen (slecht broedseizoen?). Met hun gegak op de achtergrond, de zo nu en dan overvliegende snaterende ganzen en het ontbreken van verkeersdrukte, waanden we ons ergens op een noordelijke toendra. Toen we het verlaten erf opreden bij een loods omdat ergens in deze omgeving, naar men ons medegedeeld had, begin december een 30-tal Velduilen aanwezig zou zijn, zagen we eerst niets. Wie schetst echter onze verbazing toen we uitstapten en er negen Velduilen tussen de landbouwwerktuigen wegvlogen om zich te voegen bij een zestal aan de andere kant van een naburige sloot zittende. Gauw de auto geparkeerd tussen het werktuig en al spoedig kwamen de eersten geluidloos vliegend terug. Eén vloog bijna de auto in, terwijl een ander in het gras neerstreek en vlak voor onze ogen een muis onder uit een graspolletje tevoorschijn toverde. Het aantal muizen en ratten moet wel groot zijn om zo'n groep muizenverdelgers te verzadigen. Het gekke was dat de Spreeuwen heel rustig tussen deze uilen op de grond naar voedsel bleven zoeken.

Een week eerder had op deze plaats nog een late Purperreiger rondgestapt. Het feest werd compleet toen we langs hetzelfde uilenweggetje bij een hooiopper een jagende Ruigpootbuiserd aantroffen, die zich van onze aanwezigheid niets aantrok, zodat we hem rustig konden gadeslaan in zijn jacht op de Hollandse 'lemmingen'. Het laatste stukje spijs werd ons voorgezet in de vorm van een koppel dicht opeenvolgende Postduiven, waarop een Slechtvalk joeg. Dat het hem geen ernst was, bleek uit het feit dat hij even later op een graansilo neerstreek. Hoewel we geen Zeearend zagen, kan iedereen begrijpen dat we volkomen voldaan naar huis terugkeerden.

● P. Munsterman, Halbertsmastraat 58, Haarlem, Hans Schouten en Frits van Daalen

Omdat er over de Flevopolders, die door zo vele vogelliefhebbers worden bezocht, zo weinig wordt geschreven heeft de redactie gemeend dit simpele excursieverslag toch eens op te nemen.

Bijgaande unieke opname is de eerste foto van een Purperreiger in Nederland in winterkleed. De vogel leek volkomen fit. Af en toe worden wel eens vaker Purperreigers in de wintermaanden bij ons gezien (zie ook 'Het Vogeljaar' 21, pag. 439). Typisch was dat hij zich op vrijwel open terrein bevond, ofschoon beschutting werd gezocht bij opgestapelde balen stro. In zijn artikel 'Palaearctic birds in East Africa' schrijft J. F. Reynolds dat de Purperreiger ook in het wintergebied meer dan de Blauwe Reiger in hoge rietvelden wordt gezien en zelden op open terrein. De gepubliceerde foto bij bovengenoemd artikel werd in oktober 1972 in Kenya gemaakt. (British Birds 67, 1974, pag. 70-76).